

El turisme com a problema?

El cas de les Illes Balears i la llei sobre els lloguers turístics

Introducció

El turisme, el sector més important en l'economia de les Illes Balears, ha experimentat en els darrers anys un gran auge. Els rècords de visitants que es van donant any rere any han fet que aflorin diverses problemàtiques associades al fenomen, com la massificació, la degradació del territori o la gentrificació d'algunes zones. Aquests problemes fan que en la societat balear s'estigui desenvolupant un debat sobre els límits que s'han d'establir al sector. En aquest context, el Govern Balear va impulsar l'any 2017 una reforma de la llei turística de la comunitat destinada a regular el lloguer turístic, una pràctica a l'alça a les illes. Aquesta nova normativa i el procés que va dur a la seva adopció són l'objecte d'aquest estudi.

Metodologia

-Literatura acadèmica referent al procés de les polítiques públiques (*multiple streams framework* de Kingdon i model del *punctuated equilibrium* de Baumgartner i Jones).

-Anàlisi de documents com lleis, informes, manifestos i retalls de premsa rellevants.

-Entrevistes a actors rellevants en el procés de la política pública estudiada (membre de la Conselleria de Turisme del Govern Balear) i en el debat sobre el turisme a les Balears (portaveu de Terraferida, organització ecologista crítica amb el model turístic de la comunitat autònoma).

Hipòtesi

Les tres corrents de Kingdon expliquen l'impuls de la reforma de la llei turística de Balears. Aquestes són la corrent dels problemes (canvis en la definició dels problemes associats al turisme), la de les polítiques (existència de polítiques dutes a terme en altres indrets que s'adeqüin al cas balear), i la de la política (pressió d'uns grups socials determinats, canvis en l'opinió pública i entrada a les institucions d'uns actors més sensibles).

Anàlisi

Què diu la llei?

Els aspectes més importants de la Llei 6/2017, de 31 de juliol, de modificació de la Llei 8/2012, de 19 de juliol, del turisme de les Illes Balears, relativa a la comercialització d'estades turístiques a habitatges són un nou sostre de places turístiques a les Balears (600.000), l'establiment de mecanismes de persecució de l'oferta il·legal de lloguer turístic i la exigència a ajuntaments i Consells Insulars de realitzar una zonificació per a delimitar on es pot dur a terme aquesta pràctica.

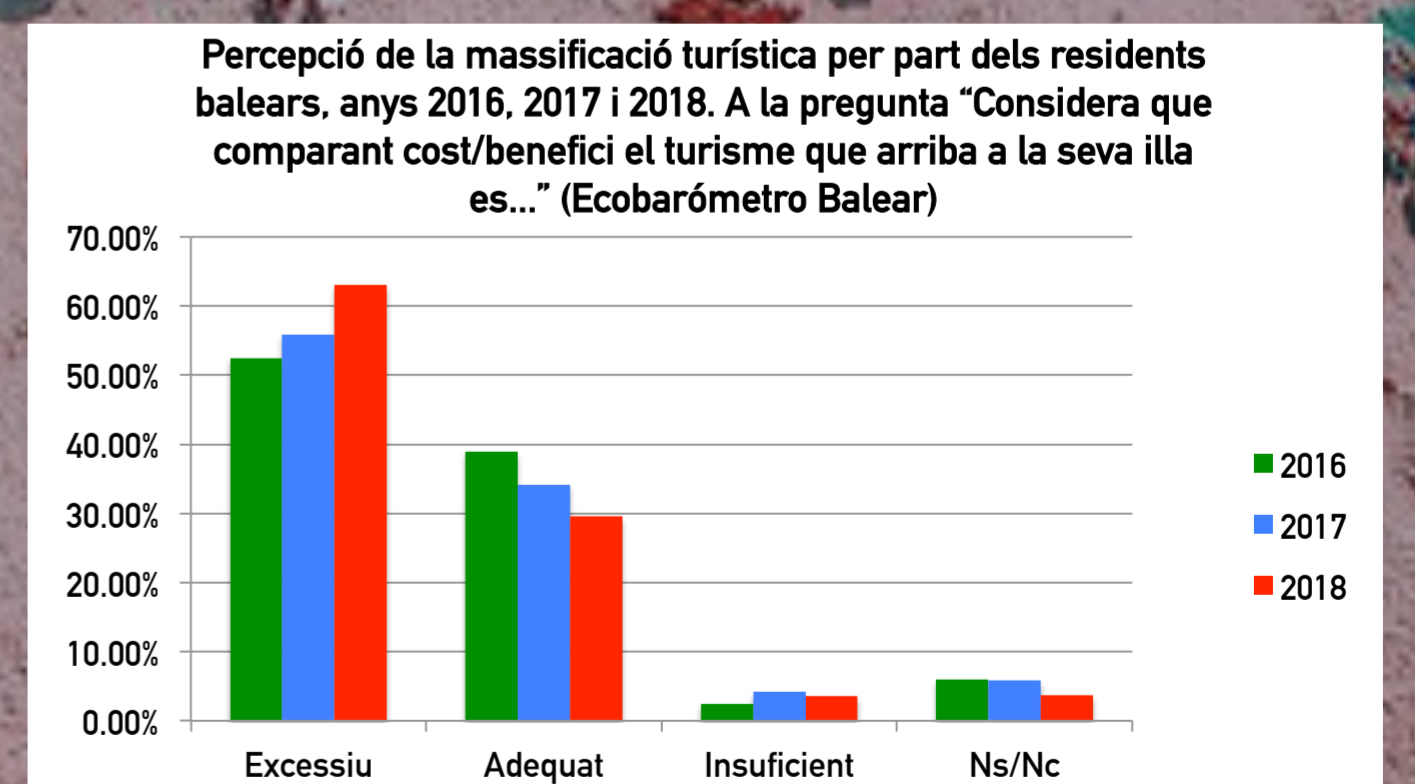
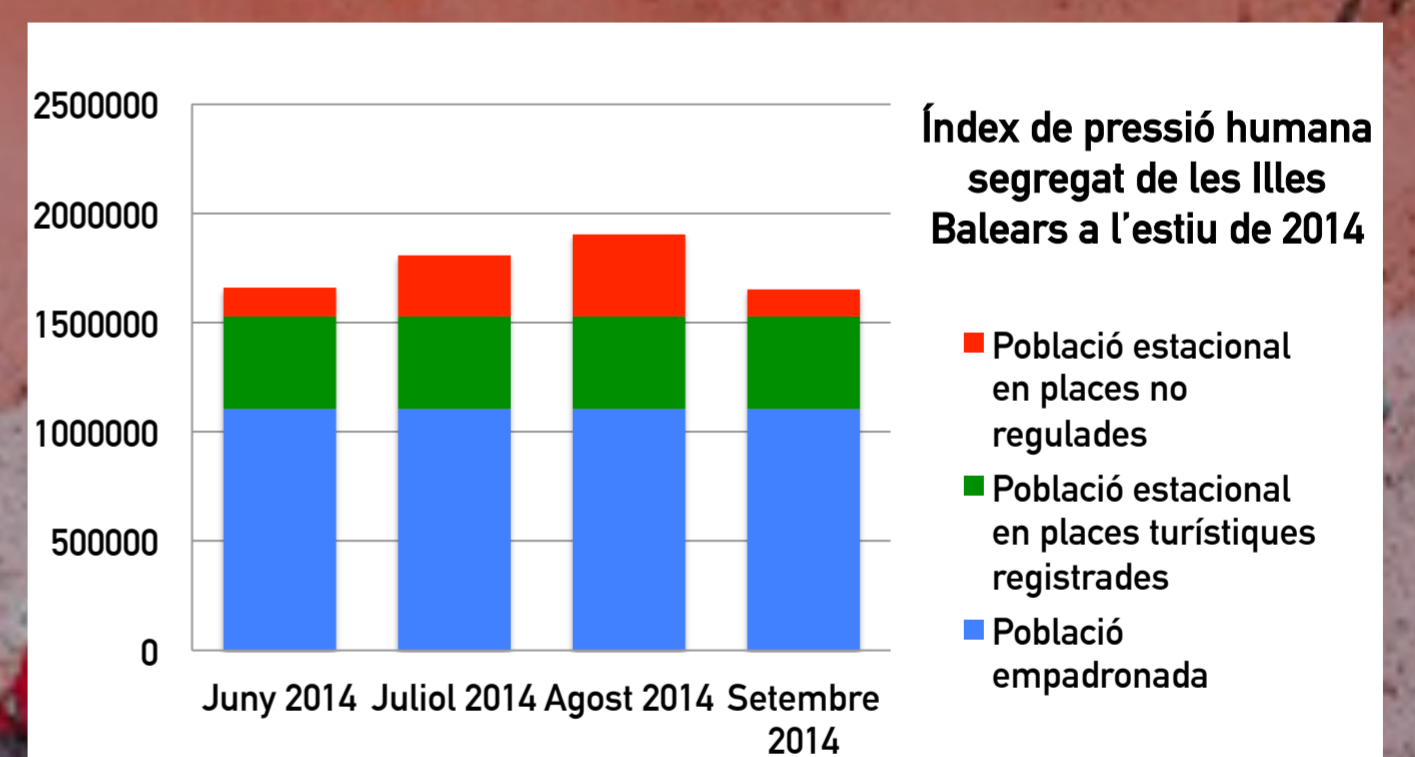
Raons pel canvi?

-Convicció dels decisors polítics sobre la necessitat de regular el lloguer turístic, basada en indicadors sobre el creixement del nombre de turistes i de la oferta il·legal (estades de turistes en allotjaments no regulats), corresponent a la corrent dels problemes de Kingdon.

-Canvis en la opinió pública i en el poder polític (a través de les eleccions) que varen fer entrar en els organismes institucionals el debat sobre la sostenibilitat del turisme a les Illes Balears, corresponent a la corrent de la política.

Puntualització de l'equilibri?

El reconeixement per primera vegada de les institucions que a les Balears cal posar certs límits al turisme després de més de tres dècades de consens sobre la necessitat d'expandir-lo fa que puguem parlar d'una "puntualització" en el model d'equilibri puntuat de Baumgartner i Jones.

Conclusions

La reforma de la llei turística balear des 2017 s'explica pels factors de redefinició del problema i canvis en la opinió pública i en les institucions a través d'eleccions. Les corrents que obren la finestra d'oportunitat per a dur endavant aquesta política varen ser per tant la dels problemes i la de la política. Aquesta mesura, juntament amb altres aplicades en la mateixa legislatura, apunten a un canvi substancial en la trajectòria de les polítiques de turisme a les Illes Balears.

Bibliografia

- Baumgartner, F., Jones, B., 1993. "Agendas and Instability in American Politics". *The University of Chicago Press*. Chicago.
- Kingdon, J., 1984. "Agendas, Alternatives, and Public Policies". *Pearson Education Limited*. Harlow.